

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ

05.08.2026 г.

БАН и Областна администрация – Пловдив подписаха Меморандум за сътрудничество

- presscenters.com

Председателят на БАН чл.-кор. Евелина Славчева и областният управител на област Пловдив г-н Георги Янев подписаха Меморандум за сътрудничество между Българска академия на науките и Областна администрация – Пловдив днес в сградата на Областна администрация – Пловдив.

На подписването присъстваха Камен Илиев – директор на Център за изследвания по национална сигурност и отбрана към БАН, главен инспектор Владислав Славчов – началник на сектор „Превантивна и контролна дейност“ към Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – Пловдив, Васил Узунов – директор на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ – Пловдив, инж. Костадин Чолаков – директор на „Напоителни системи“ ЕАД – клон Марица, както и проф. д-р Христина Янчева – областен управител на област Пловдив в периода 2024-2026 г., в знак на приемственост в подкрепата за инициативата.

„Днес надграждаме една идея, която има потенциала да промени начина, по който институциите управляват риска и реагират при бедствия. Пловдив има всички предпоставки да бъде водещ регион в прилагането на космически технологии в полза на обществото“, подчерта Георги Янев.

Председателят на БАН чл.-кор. Евелина Славчева благодари за поканата и подчерта, че Пловдив е един от най-важните научни центрове в България. „Преминаваме от мотото „БАН се представя в регионите“ към „БАН присъства в регионите“. Инициативата за създаване на център за управление на кризи е естествено продължение на тази визия“, заяви тя.

Меморандумът е резултат от проведените срещи и съвместните семинари между представители на Областна администрация – Пловдив и БАН в рамките на изминалата година. Той цели да обедини научния потенциал на Академията и административния капацитет на регионалната власт за устойчиво развитие на областта. Двете институции ще си сътрудничат при разработването на научноизследователски, научно-приложни и пилотни проекти, в сферата на регионалното управление, свързано с анализ и оценка на риска, последствията от бедствия и аварии, свързани с климатичните промени, защитата на критичната инфраструктура, мониторинга на околната среда, енергийната ефективност и др.

Партньорството предвижда обединяване на усилията на двете институции за развитието и изграждането на иновационно-технологична база в подкрепа на регионалните политики, свързани със социално-икономическото развитие, дигиталния преход и сигурността.

Сътрудничеството между държавната администрация и научната общност е ключова стъпка към изграждане на синергия между науката и регионалното управление. Обединяването на знания, ресурси и експертиза ще създаде устойчива основа за вземане на информирани решения, справяне със съвременните предизвикателства и дългосрочен просперитет на обществото.

Като конкретни стъпки в тази насока се предвижда организирането на пилотни тестове в рамките на настоящия пожароопасен сезон, които да демонстрират и верифицират възможностите на космическата информация от наблюдение на Земята при управлението на кризи (високопрецизни инфрачервени изображения). Чрез интегрирането на тези данни с допълнителна наземна информация ще бъдат разработени специализирани приложения, които могат да бъдат използвани при изграждането на демонстрационен модел (прототип) на Център за подпомагане управлението на кризи и бедствия.

Областната администрация на Пловдив и БАН ще си сътрудничат за създаването на космически център за превенция на бедствия и аварии

- bta.bg/bg/news/bulgaria/regional-news
- paragrafa.com
- utroruse.com

Областният управител на Пловдив Георги Янев и председателят на Българската академия на науките (БАН) чл.-кор. Евелина Славчева подписаха меморандум за сътрудничество, с който поставиха началото на съвместна работа по изграждането на първия в България регионален космически център за превенция на бедствия и аварии. Амбицията е Пловдивска област да се превърне в пилотен регион за внедряване на космически технологии в управлението на кризи, съобщиха от Областната администрация.

Центърът ще използва сателитни данни и космически технологии в реално време за ранно предупреждение и превенция на природни бедствия и аварии. Сред основните му функции ще бъдат ранното откриване на горски пожари, непрекъснатият мониторинг на водосборни басейни, превенцията на индустриални аварии, подпомагането на прецизното земеделие и създаването на интегрирана платформа за обмен и анализ на данни в подкрепа на държавните и местните институции.

Днешното подписване е повече от формален акт – то е доказателство, че когато има приемственост между институциите и обща визия за развитието на региона, могат да се реализират значими проекти, коментира областният управител на Пловдив Георги Янев. По думите му идеята има потенциала да промени начина, по който институциите управляват риска и реагират при бедствия.

Основите на проекта бяха представени по време на международния семинар "Хемус 2026". Предвижда се центърът да използва най-съвременни сателитни технологии за наблюдение на околната среда и критичната инфраструктура, промените в климата и да помага на аграрния сектор в борбата с климатичните промени. Ключов елемент в проекта е използването на иновативните решения на европейската космическа компания Constellr, която разработва първата в света високоточна термална спътникова система за наблюдение на Земята. Чрез инфрачервени сензори от ново поколение технологията измерва температурата на земната повърхност с изключителна чувствителност и позволява ранно откриване на аномалии, които остават незабелязани от традиционните оптични и радарни сателити, посочват от администрацията.

Председателят на БАН чл.-кор. Евелина Славчева подчерта, че Пловдив е един от най-важните научни центрове в България. Тя благодари на директора на Центъра за изследвания по национална сигурност и отбрана на БАН Камен Илиев, като го определи като „мотора“ на инициативата през последните години.

Овчаров поиска от Йотова дългосрочно финансиране на проучванията на пет знакови археологически обекта

- haskovo.net
- kardjali.bgvesti.net
- asenovgrad.net
- smolyan.bgvesti.net

Президентът Илияна Йотова е на посещение в Кърджалийско по покана на проф. Николай Овчаров – ръководител на археологическия екип, който извършва археологическите проучвания на Перперикон.

При посещението си на древния скален град тя се запозна с най-новите открития от тазгодишния археологически сезон. В подножието на историческия хълм Йотова беше посрещната от проф. Николай Овчаров, депутата Емине Гюлестан, областния управител Бисер Николов, проф. Иван Гранитски и десетки туристи.

Сред посрещачите беше и момче от Самоков, дошло с майка си специално, за да се срещне с президента и да си направи снимка с нея. Йотова откликна с усмивка на молбата му и го поздрави сърдечно.

По време на официалното посрещане проф. Николай Овчаров връчи на президента искане за специално държавно финансиране на пет знакови археологически обекта в България.

Инициативата е негова и се подновява всяка година с цел да се осигурят средства за обекти с изключителна научна и туристическа стойност, сред които Перперикон, Хераклея Синтика и други. Йотова заяви, че ще предаде искането на министъра на финансите.

Идеята за определяне на пет приоритетни археологически обекта с целево държавно финансиране беше представена от проф. Овчаров още през 2021 година. По думите му концентрирането на средства в ограничен брой обекти ще позволи ускоряване на археологическите проучвания, тяхната консервация и превръщането им в притегателни центрове за културен туризъм. В първоначалния списък бяха включени Перперикон, Хераклея Синтика, Рациария, Мисионис и праисторическият комплекс „Провадия – Солниците“. След прекъсване през 2022 и 2023 година програмата беше възстановена през 2024 година.

БНР Радио Кърджали

Д-р Стефания Клайн, морски биолог: За 30 години Черно море се е стоплило с 2,1 градуса

- Трета възраст

- Как се е променило Черно море през последните десетилетия и какво сочат данните за температурата на водата?

- През последните 30-40 г. глобалните климатични промени са доста видими и по-трудно може да се игнорират. Това е времето, когато са направени най-топлите измервания в Световния океан и съответно в Черно море -там температурите се покачват средно с 0,07 градуса за през последните 30 г. Увеличава се честотата и продължителността на различни екстремни явления като горещи вълни - като тази сега в Западна Европа и Средиземно море. Това оказва стрес върху морските екосистеми и може да доведе до измиране на биоразнообразието, промяна в баланса на екосистемите и в качеството на водата.

-Това не е ли малък период от време за сериозни промени?

- Малък е, но тези промени ги следим от 60-те години, а след 90те вече са включени и сателитни наблюдения и измервания, компютърно моделиране и разиграване на сценарии.

- Как влияе това на туризма например?

- Всички системи са свързани, ако изчезнат ключови местообитания и видове, това води до промяната в действията и функциите в морето, например при самопочистването на водите. А промяната в качеството на водата ще окаже неизбежно влияние на туризма.

- Как се самопочиства морето?

- Всички екосистеми - например морските тревы, мидените рифове върху седименти и водораслите, улавят различни разтворени вещества и помагат за кръговрата, така че да се изчисти замърсяването.

- Кои са новите топлолюбиви нашественици?

- До момента нямаме сериозни нашествия, променящи изцяло екосистемите, но наблюдаваме как някои видове планктон, които са в основата на хранителните вериги, намаляват като численост и биомаса за сметка на по-топлолюбиви. Това може да окаже влияние на риби, които се хранят с тях, ако имат предпочитания към определен вид планктон.

Рапанът е с по-голям период на активност. Често виждаме по крайбрежните рифове големи стада на някои по-топлолюбиви рибки като кестенката.

- Голяма част от проучванията ви са в Бургаския залив. Какво е състоянието на морското дъно там?

- В момента е добро - особено в сравнение с преди 10 години, защото намаляват непречистените води. Характерно за този залив е, че вътрешността му е подложена на по-голям натиск от замърсяване и човешка дейност от Бургас - града и пристанището. Теченията тук задържат водите по-дълго във вътрешната част, където екосистемите са по-уязвими. Външните части от Созопол към Маслен нос в момента са с най-чистите води и запазени екосистеми.

- Липсата на канализация, неработещите или претоварени пречиствателни станции по морските ни градове са сериозен проблем за Черно море открай време. Как отпадните води променят баланса под повърхността?

- Те водят до натрупване на неорганична материя и различни хранителни вещества за планктона, което стимулира масовото му развитие и това на толерантни към замърсяването видове като някои дънни червеи за сметка на по-чувствителни видове като ракообразните и някои водорасли, които могат да изчезнат. При гниенето на планктона се

изчерпва кислородът в придънните места, което може да е проблем за по-малко подвижни видове, които не могат да се преместят. Точно това се е случило през 70-80-те години и още се възстановяват екосистемите.

- Кои географски особености на Черно море го правят по-чувствително към климатичната криза?

- То е по-изолирано от Световния океан, има връзка само през Босфора. Водосборът му е много голям - Дунав, Днестър, Дон и Днестър минават през цяла Европа и събират води оттам. Затова солеността му е 17-18 psu, има това разслояване на водите с по-плътни и по-солени води от Средиземно море (35-36 psu) в по-дълбоките слоеве и по-леки и сладки на повърхността. Тези два слоя заради различната си плътност се смесват трудно и затова се образува тази безкислородна зона в дълбочина. И така зоната, която е благоприятна за живот в Черно море, е доста по-малка от другите морета и е по-чувствителна на всякакви климатични промени и стрес.

- Какви са последните данни на БАН - на каква дълбочина започва сероводородът (11-14 мл/л) днес и с колко метра е намалял „живият“ слой?

- Този слой варира в пространството и времето, няма фиксирана граница, но общо взето намалява. Намира се на 100-120 м дълбочина. В последните десетилетия се наблюдава намаляване на кислорода, което е свързано с увеличаване на температурите на морската вода. От една страна кислородът се разтваря по-добре в студена вода, а от друга затоплянето на горните слоеве води до още по-голямо разслояване на водата и намалява смесването на водните маси в дълбочина, което обикновено осигурява проникване на кислорода по-надълбоко.

- Прогнозите са за продължаване на затоплянето на океаните, което ще доведе до повишаване на морските нива и увеличаване на риска от наводнения и ерозия в крайбрежната зона. Какво означава това конкретно за Черно море?

- Най-вероятно ще зачестят различните екстремни събития - големи наводнения, които се наблюдават веднъж на 10-50-100 г. Възможни са срутвания на брега, където е по-стръмен. Намаляване на плажовете може би. Основната промяна ще е в крайбрежните и морски екосистеми - ще се променят като структура и функциите, които те изпълняват.

Ема ИВАНОВА

- Стефания Клайн е доктор по хидробиология и главен асистент в Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания на БАН

Европейски мониторинг на пъдпъдъка

- НАБЛЮДАТЕЛ

Членове на FACE (Федерацията на асоциациите за лов и опазване на дивата природа в ЕС) от шест европейски държави - Испания, Франция, Португалия, Италия, България и Румъния - ще проведат първото едновременно научно изследване на обикновения пъдпъдък. Това е пилотен проект, чиято цел е получаването на точни данни за състоянието на популацията на вида в цяла Европа. Европейските дни за мониторинг на пъдпъдъка се провеждат на 2 и 6 юни по методологията SEC, разработена от Университета в Барселона. Същевременно френските ловци, в партньорство с Националния природонаучен музей, от няколко години

провеждат мащабна програма за мониторинг (с над 3000 опръстенени птици годишно), специално разработена за пълпърдъка във Франция. Обикновеният пълпърдък е птица, тясно свързана със земеделските местообитания, която прекарва голяма част от времето си в гъста растителност и прикрития, което я прави трудна за директно наблюдение. Освен това пълпърдъците са постоянно движещи се птици, поради което едновременно изследване е найдобрият начин за получаване на най-надеждна информация за състоянието на техните популации.

В София се открива изложбата "Забравените божества"

- bnrnews.bg

Националният археологически институт с музей при БАН кани жителите и гостите на София на откриването на изложбата "Забравените божества". Посетителите ще могат да видят десетки експонати, реставрирани специално за експозицията и показвани пред публика за първи път. Ще бъдат представени 213 артефакта на забравени божества, култове и митологични образи от българските земи от епохата на неолита до Късната античност.

Официалното откриване на изложбата е в 18 ч. в Националния археологически музей на пл. "Атанас Буров" 1.

Изложбата „Забравените божества“ представя повече от 6000 години история в Археологическия музей в София

- btvradio.bg

Изложбата „Забравените божества“ в Националния археологически институт с музей при БАН представя 213 редки артефакта от фондовете на музея, които проследяват историята на религиозните вярвания от неолита до Късната античност. Експозицията ще може да бъде разгледана от 7 август до 17 януари 2027 г., съобщават от Националния археологически институт с музей-БАН (НАИМ-БАН), цитирани от БТА.

Посетителите ще могат да видят десетки експонати, реставрирани специално за експозицията и показвани пред публика за първи път. Както и да се срещнат със забравени божества, култове и митологични образи от българските земи – от Великата богиня майка до Зевс, Дионис, Митра и Тракийския конник.

„Забравените божества“ предлага пътешествие през повече от 6000 години духовна история, разказана чрез едни от най-впечатляващите археологически находки в колекцията на музея.

Чуйте повече от интервюто на Георги Митов с гл.ас. д-р Калоян Праматаров и Чавдар Чомаков от НАИМ при БАН:

Your browser does not support the audio element.

Изложбата предлага пътешествие през повече от 6000 години духовна история и представя едни от най-ценните свидетелства за религиозния свят на древните общества, населявали днешните български земи. Посетителите ще могат да се запознаят с образите на забравени божества, култове и митологични персонажи – от Великата богиня майка на праисторическите земеделски

общности до Зевс, Дионис, Митра, Тракийския конник и други божества от тракийската, гръцката и римската религиозна традиция, казват от екипа.

Те посочват, че сред акцентите в експозицията са десетки експонати с висока научна и художествена стойност, реставрирани специално за изложбата и показвани пред публика за първи път. В хронологичен план тя обхваща периода от ранния неолит около 6200 г. пр. Хр. до IV век сл. Хр. Чрез фигури на божества, оброчни дарове, култови предмети, монети, статуи, релефи, накити и предмети от всекидневния живот изложбата разказва историята на религиозните идеи и вярвания през различните епохи.

„През хилядолетията човекът непрекъснато е търсил обяснение за света около себе си – за неговия произход, за силите, които го управляват, и за мястото си в него. Артефактите, събрани в изложбата, са жива археологическа илюстрация на този дълъг път на търсене и осмисляне. Те не само разказват историята на древните вярвания, но и ни напомнят за връзката между ограниченото човешко съзнание и необятността на света“, казва гл. ас. д-р Калоян Праматаров, единият от кураторите на изложбата.

Експозицията разглежда праисторическите култове към плодородието и природните цикли, религиозните практики през бронзовата и ранножелязната епоха, взаимодействието между тракийската и елинската религия, както и многообразието от култове, разпространени по българските земи през римската епоха.

Част от представените находки са постъпили в колекциите на музея още в края на XIX и началото на XX век, а други са резултат от съвременни археологически проучвания, дарения и спасени културни ценности. Куратори на изложбата са главен асистент д-р Калоян Праматаров и Чавдар Чомаков.

По повод изложбата е подготвено и специализирано издание с научнопопулярни статии на български и английски език, придружени от богат илюстративен материал, уточняват от НАИМ-БАН.

83 милиона години под скалите: откриха динозавърска кост край Трън

- Вярa

Добровolec от палеонтологичната експедиция на Националния природонаучен музей при БАН се натъкна на една от най-добре запазените находки до момента

Нова впечатляваща находка разшири знанията за древния свят край Трън. По време на деветата палеонтологична експедиция на Националния природонаучен музей при БАН беше открита изцяло запазена кост от динозавър, съобщиха от Българската академия на науките.

Ценният фосил е открит от доброволеца в експедицията Георги Севов палеонтолог, който за втора поредна година участва в проучванията на Трънското находище. Находката е направена, когато Севов забелязва отчупени седиментни късове от скалната стена и ги показва на своите колеги. Само минути по-късно специалистите разпознават в тях фрагменти от голяма фосилна кост. След внимателно изваждане от скалата на слънчева светлина се появява почти напълно запазената кост на древно влечуго, останала скрита в продължение на около 83 милиона години. От нея липсва само малък фрагмент в единия

край. фосилът е с дължина приблизително 30 сантиметра и според предварителните оценки на учени те вероятно принадлежи към преден или заден крайник на динозавър. Находката е сред най-добре съхранените кости, откривани досега в Трънското находище. В същия скален пласт при предишни експедиции са открити останки от титанозаври - дългошиести динозаври, както и от хадрозавроиди - тревопасни динозаври с характерни "патешки" човки. Пълното идентифициране на новия фосил обаче ще стане след лабораторната му обработка, тъй като голяма част от костта все още е покрита с твърда скална маса.

Освен ценната динозавърска кост, участниците в експедицията са открили и други фрагменти от динозавърски останки, зъби от крокодили и части от коруби на костенурки. Това допълнително разкрива богатството на древната екосистема, съществувала в района преди милиони години.

В експедицията участват специалисти от Националния природонаучен музей при БАН, Софийския университет и Геологическия институт на БАН.

Георги Севов е магистър по палеобиология с дипломи от Университета в Лил, Франция, и Университета в Упсала, Швеция. Той е част от екипа на палеонтологичните експедиции на НПМ-БАН за втора поредна година.

Търсят нови данни за живота в древния Хелис в Археологическия резерват "Сборяново"

- dnes.dir.bg

Археолози търсят нови данни за устройството, отбраната и живота в древния Хелис в Археологическия резерват "Сборяново", съобщи БТА. След двегодишно прекъсване са възобновени проучванията в района на Южната порта и крепостните стени на тракийския укрепен център край Исперихското село Свещари.

В разкопките участват петима студенти от Софийския университет "Св. Климент Охридски", които провеждат лятната си теренна практика по тракийска археология. Снимка: Садет Кърва/БТА

Тазгодишният археологически сезон е насочен към изясняване на устройството и развитието на укрепителната система на един от най-значимите тракийски градски центрове в Североизточна България, съобщиха за БТА ръководителите на проучванията доц. д-р Даниела Стоянова от Софийския университет "Св. Климент Охридски" и Мария Николаева от Историческия музей в Исперих.

Сред важните задачи на археологическия сезон според доц. Стоянова е и обучението на студенти.

Работата на археолозите през този сезон е съсредоточена в района на Южната представителна порта и южната крепостна стена. Основната цел е да бъде проследена връзката между външната и вътрешната крепостна стена, както и да се установят тяхната последователност и отделните строителни етапи.

Най-достъпната част на обекта създава възможност след извършването на необходимите дейности той да бъде представен по-пълноценно пред посетителите на резервата. "Идеята е да проследим как двете стени - външната и вътрешната, правят своята връзка и по какъв начин кореспондират

една спрямо друга, за да можем да направим стратиграфските си наблюдения и да бъдем по-убедени коя предшества другата и как се застъпват", обясни Мария Николаева.

По думите ѝ паралелно с изследването на отбранителната система археолозите проучват и обитаемостта на пространството северно от Южната порта и южната крепостна стена. Целта е да се установи как се е развивал животът в тази част от древния град.

Районът на Южната порта е сред най-достъпните части на археологическия обект.

"Освен чисто археологическите цели за изясняване на ситуацията около Южната порта и двете крепостни стени, проучванията имат за задача и архитектурното разкриване на Южната порта с оглед на нейната консервация и експониране", каза доц. д-р Даниела Стоянова.

Тя посочи, че районът на Южната порта е сред най-достъпните части на археологическия обект. Това по думите ѝ създава възможност след извършването на необходимите дейности той да бъде представен по-пълноценно пред посетителите на резервата.

Паралелно с изследването на отбранителната система археолозите проучват и обитаемостта на пространството северно от Южната порта и южната крепостна стена. Снимка: Садет Кърова/БТА

Сред важните задачи на археологическия сезон според доц. Стоянова е и обучението на студенти. В разкопките участват петима студенти от Софийския университет "Св. Климент Охридски", които провеждат лятната си теренна практика по тракийска археология.

"На терен те придобиват умения за проучване и документиране на селищни обекти, свързани с първото хилядолетие преди Христа", обясни доц. Стоянова.

Основната цел е да бъде проследена връзката между външната и вътрешната крепостна стена, както и да се установят тяхната последователност и отделните строителни етапи. Екипът е подпомогнат от специалисти от Националния археологически институт с музей при Българската академия на науките, Историческия музей в Исперих, Регионалния исторически музей във Видин и други археолози, както и от местни работници. Финансирането на дейностите е осигурено по проект с участието на Министерството на културата, Софийския университет "Св. Климент Охридски" и Историческия музей в Исперих.

Работата на археолозите през този сезон е съсредоточена в района на Южната представителна порта и южната крепостна стена.

Доц. Стоянова заяви, че резултатите от тазгодишните разкопки се очаква да допринесат за изясняването на сложната история на укрепителната система, която има повече от една строителна фаза. Археолозите ще продължат и изследването на пространството северно от Южната порта и южната крепостна стена, за да установят как се е развивал животът в тази част от древния град.

Археологическите проучвания ще продължат до края на август. При предишни археологически сезони са открити множество находки, свързани с търговските контакти на древния град - фрагменти от амфори, керамични съдове, печати върху амфорни дръжки от различни производствени центрове, монети, върхове на стрели и шпори.

Доц. д-р Даниела Стоянова от Софийския университет "Св. Климент Охридски"

Те допринасят за изясняването на хронологията и историята на Хелис, каза още доц. д-р Даниела Стоянова. Тя отбеляза, че и през настоящия сезон продължават да бъдат откривани археологически материали.

Хелис е тракийски укрепен център, възникнал през втората половина на IV век пр. Хр. и развил се като важен политически, икономически и религиозен център през елинистическата епоха. Разположен е върху плато с площ над 200 декара и е бил защитен с мощна двойна крепостна стена и монументални порти на север и юг.

Мария Николаева от Историческия музей в Исперих

Археологическите проучвания на обекта, започнали през 1986 г., показват, че Хелис е поддържал активни търговски и културни контакти с големите центрове в Егейския и Черноморския регион.

Смята се, че градът е бил резиденция на гетски владетели и се свързва със столицата на владетеля Дромихет, победили и пленил Лизимах - един от наследниците на Александър Велики.

Изложба във Варна показва значими находки от Калиакра, открити от археолозите през последните десет години

- bta.bg

Археологическия музей във Варна в 16:00 ч. В нея са представени едни от най-впечатляващите археологически открития, направени по време на проучванията на средновековния град през последното десетилетие. Идеята за експозицията е на ръководителя на екипа доц. д-р Бони Петрунова от Националния исторически музей, д-р Филип Петрунов от Националния археологически институт с музей (НАИМ) при БАН и Пенко Георгиев от Историческия музей в Каварна.

Колекцията „Реликвите на Калиакра“ датира от 2014 г. като системно я допълваме с нови находки, каза за БТА д-р Филип Петрунов като уточни, че всички експонати са от фонда на музея в Каварна. Тя е гостувала в редица градове в страната досега. Във Варна ще остане до края на месец ноември.

Основният акцент в изложбата в началото е бил пръстенът-убиец от Калиакра, припомни ученият. По думите му той е единственият подобен на Балканите, но в Италия Лигата на асасините става много известна през XV век, когато дейността ѝ е професионална. Пръстенът е бронзов, датиран от края на XIV век. Има специална кухня за отрова и е доказателство за извършвани убийства в Добруджанското деспотство, най-вероятно с политически характер.

Според Петрунов най-интересната находка сега е нефритената катарاما, открита през 2017 г. Тя е пристигнала в деспотството по пътя на Златната орда и е едва четвъртата подобна намирана в света. Предполага се, че изключителната ѝ изработка е дело на майстор в Китай през XIV век при династията Юан. Луксозният накит е украсен със сцена „Пролетен лов“, представяща сокол и диви патици в езеро с лотоси.

Друго ценно, което ще видят посетителите, са кръстове енкалпиони, съхранявали свети мощи. На тях има разпятие, а около Христос са изобразени Свети Николай, Богородица и Йоан Кръстител.

От находките на Калиакра единствено Татарската плячка и пръстенът на Георги се намират в Националния исторически музей (НИМ). Тя е открита през 2018 г. и представлява богато

съкровище от златни и сребърни предмети. Пръстенът на Георги е златен, намерен е през 2019 г. в „Златния некропол“ в града на деспот Добротица, който доц. Петрунова проучва от 2014 г. Украсата му е ажурна и на него е гравирани орел, около който е изписан надпис „Георги - господар на Калиакра“.

Екипът навлиза във втория месец на археологическите разкопки на Калиакра за настоящия сезон, каза още Филип Петрунов. Най-значимите находки от миналогодишните проучвания могат да се разгледат във фоайето на Община Каварна в три витрини и постери. Показани са близо 100 предмета от злато, сребро, бронз и олово от общо намерените 400 през 2025 г. Те също остават във фонда на Историческия музей в Каварна.

Тази година археолозите са попаднали на манастирски комплекс, в който предполагат, че са живели свещеници, обслужващи църкви 1 и 2 на Калиакра. В най-западното помещение в този квартал миналата година са открити две ампули, каквито са ползвали поклонниците пилигрими при посещение в светите земи, за да носят свето миро. Разкопките ще продължат до края на август.

Проучванията в крепостта Калиакра се подновяват през 2004 г. след дълго прекъсване от 70-те години на миналия век. Мястото е с площ 150 декара и е национален природен и археологически резерват.

Историци от България, Румъния и Сърбия ще участват в научна конференция в Тутракан

- bta.bg/bg/news/bulgaria/national-news

Националната научна конференция с международно участие „Добруджанската епопея в българската историческа памет“ ще се състои на 4 и 5 септември в Обредния дом в Тутракан по повод 110-ата годишнина от Добруджанската епопея и военните действия на Българската армия през 1916 година. Това съобщи на официалната си страница във Фейсбук от Историческия музей в Тутракан.

Организатори на научния форум са Министерството на културата, Институтът за исторически изследвания при Българската академия на науките, Военната академия „Георги Стойков Раковски“, Добруджанският научен институт, Македонският научен институт, Община Тутракан и Историческият музей в Тутракан.

Научен ръководител на конференцията е акад. Георги Марков. В проявата ще участват учени, университетски преподаватели, музейни специалисти и краеведи от България, Румъния и Сърбия.

Основните цели на конференцията са да бъдат обсъдени различните интерпретации на фактите и събитията от Първата световна война, да бъдат насърчени нови научни изследвания, посветени на войната, както и да се засили интересът към съхраняването на историческата памет за Добруджанската епопея.

Докладите и научните съобщения, представени по време на форума, ще бъдат публикувани в сборник с материалите от конференцията.

Община Тутракан и местният Исторически музей обявиха 2026 г. за „Година на паметта“, в която с поредица от събития ще бъде отбелязана 110-ата годишнина от Тутраканската епопея. От музея вече издадоха стенен календар, посветен на кръглата годишнина. Той съдържа 14 листа с подбран

автентичен снимков материал, придружен от кратка историческа информация за войсковите формирования и командирите им, участвали в Тутраканската епопея.

Тутраканската епопея е военна операция на българската армия по време на Първата световна война, продължила само 33 часа, но оставила дълбоки следи в историята. Победата при Тутракан поставя началото на освобождението на цяла Южна Добруджа.

Велико Търново ще се превърне в галерия на открито за българското килимарско наследство за седем седмици

- bta.bg/bg/news/bulgaria/regional-news
- utroruse.com
- radiovelikotarnovo.com

От 14 август до 27 септември Велико Търново ще бъде домакин на проекта „Пътят на българските килими“, който ще представи избрани образци от най-голямата в света колекция от автентични български килими. Това ще се случи чрез три взаимно допълващи се изложби на емблематични места в града, документално кино, експертни срещи и интерактивни инициативи, съобщиха организаторите на пресконференция в пресклуба на БТА в старата столица.

Колекцията е събирана в продължение на десетилетия от нидерландския колекционер Якоб ван Бейлен и днес се стопанисва от Фондация „Български килим“. Част от килимите са преминали експертна оценка от Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при БАН и са признати за движими културни ценности със статут „национално богатство“.

В хан „Хаджи Николи“ посетителите ще могат да разгледат изложбата „Пътят на руното от стадото до килима“, проследяваща целия процес на създаване на традиционния български килим.

В музей „Възраждане и Учредително събрание“ ще бъде представена експозицията „Пътят от забрава до национално богатство“, която разказва историята на съхраняването и институционалното признаване на българските килими като културни ценности.

Една от най-атрактивните части на инициативата ще бъде първата по рода си градската фотоизложба „Проследи пътя на килимите“, която ще превърне Велико Търново в своеобразна галерия на открито, отбелязват организаторите. Стотици изображения на автентични български килими ще бъдат разположени върху витрини и фасади на обществени и търговски сгради, като ще ангажират жители и гости на града в интерактивно опознаване на това уникално културно наследство. За целта ще се проведе и игра, в която желаещите да се включат ще търсят определени плакати и ще се опитват да разберат какви точно са изобразените на тях килими. Организаторите приканиха повече хора да участват в излагането на плакатите и играта.

Проектът „Пътят на българските килими“ се реализира с финансовата подкрепа на Програма „Култура“ на Община Велико Търново и е част от инициативата за създаване на Национален музей-галерия на килима във Велико Търново.

Настоящият проект е своеобразно продължение на провения се миналата година „Иглика килим фест“ и ще бъде съпътствано от фотоизложба от предишното събитие, каза Владислава Андреева от организационния екип на проявата в село Иглика.

Пред журналистите председателят на Фондация „Български килим“ Якоб ван Бейлен показва килими и фрагменти от килими от 1750 г. и края на 18 век, като разказа как ги е открил и се е сдобил с тях. Координаторът на проекта Елица Максимова и Илза Христова от фондацията също дадоха подробности относно предстоящото събитие.

Поредица от събития в България и чужбина отбелязват 90 години от рождението на Никола Гюзелев

- duma.bg

Поредица от събития в България и чужбина отбелязват 90 години от рождението на световноизвестния бас Никола Гюзелев, което се навършва на 17 август, съобщават от фондация "Никола Гюзелев". Част от програмата вече беше реализирана през първата половина на годината. В края на март излезе от печат монографията каталог "Рицарят на операта", през април Софийската опера и балет посвети спектакъл на операта "Дон Карлос" от Верди на паметта на Гюзелев, а монографията беше представена с концерт в Софийската градска художествена галерия. През май тя беше представена и на Панаира на книгата в Торино, а Българската национална телевизия излъчи нов документален филм за певеца в рубриката "БНТ представя". Предстоят прояви в България и Италия. На 8 септември в Павликени ще бъде открита паметна плоча с образа на Никола Гюзелев върху фасадата на Историческия музей, ще бъде показана изложба с негови картини, ще бъде прожектиран филм за живота му и ще бъде представена монографията. През септември са планирани още: представяне на книгата по време на "Menotti Art Festival" и поредица от концерти, изложби и прожекции в българското посолство и Българския културен институт в Рим. През октомври програмата ще продължи с концерт, изложба и представяне в Парма в рамките на фестивала "Джузепе Верди", както и с възпоменателна проява в "Teatro Regio di Parma". На 28 октомври Българската академия на науките ще бъде домакин на концерт и изложба, посветени на годишнината. Кулминацията на честванията ще бъде на 17 ноември в Софийската опера и балет, където ще бъде връчена шестата Международна награда "Никола Гюзелев" за млади изпълнители в областта на оперното и изобразителното изкуство. През ноември Българското национално радио ще издаде нов диск с изпълнения на певеца. До средата на декември се очаква да бъде завършен и монументът на Никола Гюзелев на площад "Никола Гюзелев" в София. Организаторите допълват, че предстои уточняване на датите за възпоменателни прояви в Милано, Виена, Париж, Рим и в други български оперни театри. Никола Гюзелев е роден на 17 август 1936 г. в Павликени. Освен като един от най-значимите оперни басы на XX век, той се утвърждава и като академичен художник. В своята международна кариера излиза на сцените на "Ла Скала", Метрополитън опера, "Ковънт Гардън", Виенската държавна опера, Парижката опера, Большой театър и други водещи театри по света. Сред неговите сценични партньори са Борис Христов, Николай Гяуров, Гена Димитрова, Лучано Павароти и Пласидо Доминго. Той е носител на множество български и международни отличия, Доктор хонорис кауза на Българската академия на науките и Комендатор на Република Италия.

